

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De Hypocrisi. Cap XL.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

vrbs, nomini meo adscribatur victoria. Bern. Reuera fidelis
 mulus es, si de multa gloria domini tui, et si non exeunte ex
 tamen traleunte per te, nil in manibus tuis adherere cōtingit.
 Si quis super pauca fidelis inueniretur, ipse super multa
 domini sui cōstitueretur. Gloria vel laus quædā probatio homi-
 num est, vtrum Deo sint fideles vel infideles, vnde Prouerbia
 27. Quomodo probatur in conflatorio aurum, & in fornace
 gentium: sic probatur homo ore laudantis. ¶ Septimum reme-
 dium est, quod quando offertur homini gloria, ipse offerat eam
 regi gloriæ, cuius est: dicens: Non nobis Domine, non nobis, sed
 nomini tuo da gloriam. Et illud, Gloria in excelsis Deo. Si quæ
 ita assueuerit, vana gloria non tantam vim habebit contra
 quantā vim habebat prius. Octauum remedium est, quod ho-
 mo opus illud, cui vana gloria adheret, dimittat, cogitans illud
 opus esse amissum, & potius de illo esse stendum quam glori-
 dum, quod remedium figuratum est Genes. 39. In hoc, quod Ioseph
 reliquit pallium, cui domina sua adhererat.

De Hypocrisi.

CAP. XL.

Dicto de peccato vanæ gloriæ, dicendū est de hypocrisi, quæ
 hoc peccatū procedit propter hoc, quod aliquis amat
 gloriā, & in se simulat sanctitatem. Agemus autem hoc modis
 de peccato isto. Primo ponemus ea quæ faciunt ad detestationem
 huius peccati. Secūdo assignabimus diuersas species hypocrisis.

¶ De octo quæ faciunt ad detestationem hypocrisis.

NO T A N D U M ergo quod octo sunt quæ possunt valere ad dete-
 stationem huius peccati. ¶ Primo verba sacra scripturæ, quæ illud
 dissuadent: vt est illud Eccl. 1. Ne fueris hypocrita in cōspectu homi-
 nū, & illud Deut. 22. Nō indueris veste quæ ex lana linōque cōtexta
 est. Per linū quod subtilius est, cogitationes intus subintelliguntur.
 Per lanā quæ alba est, opera exterius lucētia. Vnde in hypocrisi
 sub lanæ grossitie linū laret: quia sub puritatis imagine depre-
 di calliditas nō valet: & ob hoc claustrales nō lineis induuntur
 ad carnē. Hæc dissuadet Mar. 6. vbi sic legitur: Cū facis eleemosynā,
 noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciūt. Et postquam
 oratis, nō eritis sicut hypocritæ tristes. ¶ Secūdo valebit ad dete-
 stationem huius peccati, si hypocrita diuersis generibus rerū cōparatur.

¶ Quibus rebus assimilatur hypocrita.

NO T A N D U M quod hypocrita est simia diaboli, volēs imitari
 filios Dei. Quod filij Dei faciūt ad sui decorem, ipse facit ad
 iugulationem: sicut refertur de quadam simia, quæ cum vidisset
 quomodo quidam rasor rasisset, postea voluit imitari eum.

iugulauit se. Ipse etiam similis est sterquilinio niue cooperto,
 quod est exterius candidum, interius fœtidum. Ipse etiam est vt
 sepulchrũ exterius dealbatum, intus verò plenum ossibus mor-
 tuorum, vt legitur Matth. 23. Item similis est vasi exterius mun-
 do, interius sordido. Item est vt cygnus extrà candidus, intus ha-
 bens carnes negras. Item similis est struthioni, quæ similes pen-
 nas habet accipitri, vt dicitur Job 39. Struthionis pœna similis est
 penne herodij & accipitris. Quãdo derelinquit oua sua in terra,
 hypocrita derelinquit in terra oua sua, dum de operibus suis so-
 lam mercedem terrenam quærir. Vnde peccatũ hypocritis pro-
 hibetur Leuit. 11. vbi prohibemur comedere cygnũ & struthio-
 nẽ, id est, assimilari eis. Item hypocrita est lupus pelle ouina in-
 datus. Vnde Matt. 7. Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad
 vos in vestimẽtis ouium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Est
 etiam angelus tenebrarũ transfigurans se in angelum lucis, &
 demonium meridianum, & latro qui à sinistris cũ domino pe-
 pendit, & martyr diaboli: & sicut viri sancti dicunt dño, Quo-
 niã propter te tota die mortificamur: sic possunt dicere ei hypo-
 crita, Quoniam contra te mortificamur tota die. Hypocrita est
 Simon Cyrenæus, crucem ferens alienam. vnde Bern. Fructum
 faciũ, sed non suum. Hypocrita autem aliqui cum Simone Cy-
 renæo crucem ferunt, non suam, sed alienã: quia amore gloriæ,
 quod non amant, facere compelluntur. Hypocrita etiam est arũ
 do vento agitata: iuxta illud Matt. 11. Quid existis videre in de-
 sertum? arundinem vento agitata? ¶ Hypocrita ad modum a-
 rundinis nõ habens radicem intentionis fixam in solido, id est,
 in æternis, lanuginẽ habet pro fructu. Sap. 5. Spes impij quasi la-
 nugo. Lanugo hæc vana gloria est, quam hypocrita totis viribus
 amplectitur. Sapiens: Virtutis fructum sapiens in conscientia,
 stultus autem in gloria ponit. Intus vacuus est, extrà lucet, omni
 vento tentationis agitatur. Manum innitentis sibi perforat, quia
 homines in eo cõfidentes decipit. Hypocrita est vulpes animal,
 scilicet fœtidum & dolosum, cuius pellis raualet carni. Vnde
 Ezech. 13. Quasi vulpes in deserto propheta tui Israël. Hypocrita
 etiam similis est Sichem, qui circumcidit se, vt Dinam in vxorẽ
 haberet: nõ tamen circumcisio illa seruauit eum à gladio Simeo-
 nis & Leui. Sic quidam ab aliquibus malis abstinẽt, vt ecclesias
 habeant. Non tamen propter hoc gladius verbi diuini debet eis
 parcere, vbi homo videri quod prodesse possit, cũ constet omnia
 mala esse quæ sunt ambitiosa intentione. Hypocrita se mor-
 tuum simulat mundo, cum in veritate viuus sit, donec habeat

vnam magnam prælationem, in qua deliciis vacet, & tunc vult
 parer q̄ viuus est. Sicut fabulose dicitur de vulpe quæ mortuum
 se simulauit, donec posita fuit super quadrigam in qua erant ab-
 ea, & tunc comedens aleca se viuam ostēdit. Ipsi etiā sunt mes-
 catores pellium anguillarum, dum exteriorem conuersationē
 hominibus vendūt. ¶ Tertio potest valere ad detestationē hu-
 ius peccati pœna quam scriptura eis minatur. Et est vna pœna
 quod non videbūt Dominum nisi conuertantur. Iob 13. Non ve-
 niet in conspectu eius omnis hypocrita. Nec mirum, cum Deo
 nō sit ante faciem hypocritæ. Omnia enim opera sua facit vt vi-
 deatur ab hominibus. Hoc est vnum quod multum placet Deo
 quod homo cor suum semper habeat ad Deū. Vnde super illud
 Psal. Firmabo super te oculos meos. dicit gloss. in persona Dei.
 Non auferā oculos meos à te, quia tu semper leuas oculos tuos
 ad me. Alia pœna est vilificatio magna, quæ sequitur hoc pecca-
 tum, & in futuro, & sæpe in præsentī. Iob 20. Si ascenderit vltima
 ad caelos superbia eius, & caput eius nubes tetigerit, quasi stru-
 quiliniū in fine perdetur. Quarto potest valere ad detestationē
 huius peccati hoc, quod hypocritæ vix conuertuntur. Cuius
 triplex ratio potest assignari. ¶ Prima est, quia hypocrita vix
 vix perit à Deo. vnde super illud Iob 36. Non clamabunt cū in-
 sti fuerint dicit Greg. Vincti non clamabunt, quia humane lau-
 dis auaritate superati sanctos se esse, miseri etiam cū in peccatis
 moriūtur putant. ¶ Secunda est, quia Spiritus sanctus fugit eos, in
 quo conuerti nō possunt. Sap. 1. Spiritus sanctus disciplina est
 fugiet fictū: id est, hypocritam, qui fingit se Dei amicum cum sit
 inimicus. ¶ Tertia est, quia diabolus nescitur esse in eis: & ideo nō
 inquietatur ibi, & ideo dormit ibi diu. Iob 40. Sub umbra dor-
 mit in secreto calami. ¶ Quarta etiā ratio potest assignari, quod hy-
 pocritæ defendunt se cū arguuntur. vnde Iudic. 1. dicitur. Fuit
 dominus cū Iuda, & montana possedit, nec potuit delere habi-
 tatores vallis, quia falcatis curribus abundabant. Hoc est, in cur-
 ribus eorum falces quæ erāt sibi obuiantia & aduersantia sece-
 bant. Habitatores vallis sunt hypocritæ, qui reprehensores suos
 conuictis scindunt. Propter quod scirpo comparatur hypocrita,
 Iob 8. Nunquid virescere potest scirpus absque humore? aut cre-
 scere carectum sine aqua? Glos. Scirpus est iuncus vacuus, care-
 ctum manū lædit. Sic hypocrita gratia vacuus est, & correctio-
 nem non recipit, sed ad dilaniandam vitam prorumpit: tanquā
 exprobratio alterius criminis, absterio sit proprij. ¶ Quinto, po-
 test valere ad detestationem huius peccati, si ostendatur quā
 nociuū

nocium sit homini. Ad quod signandū fermento comparatur,
 Luc. 12. vbi legitur: Attēdite à fermento Phariseorum, quod est
 hypocrisis. Modicum enim fermenti, iuxta verbū Apolloli, to-
 tam massam corrumpit. sic peccatū istud hominis opera falsifi-
 cat. vnde opera hypocrite sūt velut falsa moneta extrā deaurata.
 Sunt etiam velut poma arborum, quę inueniuntur in arboribus
 quę sūt circa mare mortuum, quę vsque ad maturitatem sūt
 viridia: matura si incidas, fauillas intus inuenies. Videntur enim
 opera illorum meritoria esse: sed in futuro erunt materia ignis
 infernalis. Hoc peccatum imperceptibiliter hominem occidit.
 Vnde hypocritę videntur viuere vita animę, cum mortui sint.
 Vnde Apoc. 3. Scio opera tua, quia nomen habes, quod viuas, &
 mortuus es. ¶ Sexto potest valere ad detestationē huius peccati,
 si ostendatur magna fatuitas hypocritarū, qui carne & sangui-
 ne suo oculos hominum pascunt. Exterminant enim facies suas,
 vt appareant hominibus ieiunantes: vt legitur Matt. 6. Ipsi enim
 quotidianis cruciatibus mercantur cruciatum æternum. Ipsi e-
 tiam aliis operantur. Opera enim illorū, aliis per bonum exem-
 plum profunt, sibi verò nocēt, similes candelę, quę alios illumi-
 nat, & se consumit. ¶ Septimo potest valere ad detestationē hu-
 ius peccati hoc, quod tories dominus in Euāgelio hypocritas re-
 prehendit. Mat. 7. Hypocrita, eice primū trabem de oculo tuo.
 Hypocrite, bene de vobis prophetauit Esa. 15. & in multis aliis
 locis. ¶ Octauo verò possunt valere ad detestationē huius peccati
 octo maledictiones, quas dñs hypocritis facit, Matt. 23. quarum
 prima est, Væ vobis Scribæ & Pharisei hypocritę, qui clauditis
 regnum cælorum ante homines. Vos enim non intratis, nec in-
 troeuntes finitis intrare. ¶ Secunda, Væ vobis Scribæ & Pharisei
 hypocritę, qui comeditis domos viduarum, orationes longas
 orantes, propter hoc amplius accipietis iudiciū. ¶ Tertia, Væ
 vobis Scribæ & Pharisei hypocritę, qui circuitis mare & aridam
 vt faciatis vnum profelytum: & cum fuerit factus, facitis eum fi-
 liū gehennę duplo quā vos. ¶ Quarta est, Væ vobis Scribæ &
 Pharisei hypocritę, qui decimatis mentā & anethum & cymi-
 num, & reliquistis quę grauiora sūt legis, iudiciū, misericor-
 diam, & fidem. ¶ Quinta est, Væ vobis Scribæ & Pharisei hypo-
 critę, qui mundatis quod deforis est calicis & patosidis, intus
 autē pleni estis rapina & immunditia. ¶ Sexta, Væ vobis Scribæ
 & Pharisei hypocritę, quia similes estis sepulchris dealbatis, quę
 foris apparent hominibus speciosa, intus vero plena sūt ossibus
 mortuorum. ¶ Septima, Væ vobis Scribæ & Pharisei hypocritę,

qui edificatis sepulchra prophetarū, & ornatis montem de-
storum, &c. ¶ Octava, Væ vobis duces cæci, qui dicitis, Qui
que iurauerit per templum, nihil est, qui autem iurauerit, &c.

¶ *Quare Dominus in Euangelio ita persequitur hypocritas.*

Sed cum hypocritæ videantur viles esse ecclesiæ bonæ
exemplum aliis præbendo, & hostes ecclesiæ terredō, sicut
mido terret aues in horto, & diabolum incarcerationū teneant
ad alios possit transire: queritur quare Dominus hypocritas
persequitur. Præterea dicit Hieronymus super Esa. 9. Prima
bula post naufragium est abscondere peccatū suum, & non
blicare. Item minus malus videtur qui malus est interius tantū
quàm qui malus est interius & exterius. Minus peccare videtur
qui tantū peccat in Deū occultè peccando, quàm ille qui
cat aperte, cū peccet in Deum & in proximum. Ad quod dicitur
dum est, quòd hoc habet locum, cum aliquis peccatū suum
cultaret bona intentione, ne alios corrumperet: sed aliud est
peccatum occultat, vt ecclesiam decipiat, & quando sanctitas
mulatur. Simulata enim æquitas nō est æquitas, sed duplex
quitas. Et sicut dicit Hieronymus super Esaiam, Leuius est
duobus malis, apertè peccare, quàm sanctitatē simulare. Cuius
autē quare Dominus ita persequitur hypocritas potest esse
quia ipsi proditores sunt, simulantes se esse ex parte Dei, &
ex parte diaboli. Videntur etiam esse amici, & sunt inimici
ideo multum ecclesiæ Dei nocere possunt. Vnde hæretici
hypocrisim homines decipiunt, & antichristus qui caput
malorum, homines per hypocrisim decipiet. Sapiens: Nulli
occultiores insidiae, quàm quæ latent in similitudine officii.
Tim. 4. Spiritus sanctus manifestè dicit, quòd in nouissimis
bus discedent quidam à fide: attendentes spiritibus errorum
doctrinis demoniorum, in hypocrisi loquentium mendaciter.
Hier. Simulata æquitas non est æquitas, sed duplex iniquitas.

¶ *De tribus speciebus hypocrisis.*

Siquitur de speciebus hypocrisis. Et possunt distingui
species ipsius hypocrisis. ¶ Prima est, quando aliquis coram
minibus simulat se obedire Deo, & in occulto non timet
dere Deū. ¶ Secunda est, quando in occulto & in aperto bonum
pera facit, vt sanctus ab hominibus videatur. ¶ Tertia est, quando
aliquis minorem hypocrisim relinquit, vt in maiori & in
liori hypocrisi permanea: vt cū aliquis requisitus an ieiunet
cit, Deus scit, vt dicatur hypocrita nō est. In prima specie
tas in operibus exterioribus tantum apparet. In secunda veritas

in occultis & in apertis: sed non in intentione. In tertia vero specie prætenditur bonitas intentionis. In prima multum occultatur diabolus, in secunda magis, in tertia verò maxime.

De octo remediis contra superbiam. PARS IIII.

Postquam posuimus ea quæ possunt valere ad detestationem superbiam in communi, & posuimus diuisiones pertinentes ad hoc peccatum, & membra profecuri sumus: Ultimo tangemus aliquid de remediis contra superbiam. Et causa breuitatis ponemus octo. ¶ Remedium primum est, consideratio melioris. Greg. Sicut incentiuum elationis est respectus deterioris: ita cautela humilitatis est consideratio melioris. ¶ Secundum remedium est, cohabitatio humilium. Sicut enim ille, qui communicauerit superbo, induet superbiam, vt dicitur Eccl. 13, sic qui communicauerit humili, induet humilitatem. Episcopus Parisiensis Odo, despectiores pauperes semper ante se ponebat in mensa, & alios ex latere. Requisitus est autem quomodo posset hoc tolerare. Respondit, quod quidam nobilis miles eum hoc docuerat, s. Iob, 5, qui dicit: Visitans speciem tuam non peccabis. ¶ Tertium remedium est, consideratio vilitatis corporis, quæ vilitas præcipue apparet in conceptione. Tunc enim est sperma vile, & in fine tunc est cibus vermium, in medio autem vita est vas stercorum. Vnde Michæa sexto: Humiliatio tua in medio tui est. Hieronymus: Quomodo superbit qui semper secum sentinam portat? ¶ Quartum remedium est, exemplum Christi, Bernardus: Medicina tumoris hominis est humilitas Christi. Erubescat homo esse superbus, quia humilis factus est ipse Deus. Intolerabilis est superbia, quæ miles sedeat super scamnum, cum rex iuxta eum sedeat ad terram. ¶ Quintum remedium est, consideratio vilis seruitutis, in qua homo est, si superbus est: quia ipse seruus est diaboli. Ipse enim est rex super omnes filios superbie: vt legitur Iob, 41. ¶ Sextum remedium est, consideratio illius districti iudicij, quod specialiter erit ad humiliandum superbos. Vbi iudicij durissimum his qui præsumunt fieri: ibi Dominus retribuet abundanter facientibus superbiam. Esa. 2. Dies Domini super omne superbum & arrogantem. Et Esa. 28. Pedibus conculebitur corona superbia. ¶ Septimum remedium est, miseria huius mundi. vnde Iob sexto: Sagittæ Domini in me sunt, quarum indignatio ebibit spiritum meum. Spiritum, inquam, superbiam. ¶ Octauum remedium est, consideratio infirmitatis, quæ in nobis est tam ex parte corporis, quam ex parte animæ. Ex parte animæ adeo infirmi sumus, vt nec leui cogitationi possimus resistere, nec verbum